

принципами, як соціальна справедливість, рівнонапруженість, економічна ефективність, стабільність, гнучкість. В Україні ж ці принципи на сучасному етапі ігноруються, що породжує проблеми визначення розміру, кількості податків, способу їх стягнення.

Список використаних джерел

1. Березовська С.В. Правові засади фінансової діяльності органів місцевого самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 245 с.
2. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації. *Фінансовий простір*. 2015. № 1 (17). С. 221–227.
3. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій [та ін.]; за ред. З.С. Варналія. Київ: Знання України, 2008. 675 с.

Шебаніна О.В.,

д-р екон. наук, професор
декан факультету менеджменту

Бурковська А.І.,

аспірант
факультет менеджменту

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Сільськогосподарське виробництво має низку специфічних особливостей порівняно з іншими галузями економіки, а саме: трудомісткість, сезонність виробництва, залежність від погодних та кліматичних умов, досить повільний час оборення оборотних коштів порівняно з іншими галузями та забезпечення продовольчої безпеки. Одним із засобів опосередкованої державної підтримки виступає оподаткування [1]. Урахування цих особливостей, а також пріоритетність розвитку сільського господарства в Україні обумовлюють формування дієвого механізму забезпечення продовольчої безпеки держави.

Так, податкові реформи останніх років з урахуванням рекомендацій Міжнародного валютного фонду були спрямовані на підвищення стимулюючої та регулюючої функцій оподаткування через перегляд та зменшення навантаження на товаровиробників. Крім того, додаткового регулювання та контролю потребує ринок сільськогосподарських угідь в Україні, оскільки, за оцінками експертів, державний бюджет щорічно втрачає до 8-10 млрд грн від існування тіньового обробітку землі. Враховуючи те, що з усіх земельних ділянок має бути сплачений єдиний податок IV групи, що

складає в середньому 300 грн на гектар (7% від нормативно-грошової оцінки землі) та податок на доходи фізичних осіб (18% від суми орендної плати - в середньому 330 грн), отримуємо 660 грн мінімальних надходжень у бюджет від оренди гектару землі, що не сплачуються. Зважаючи на те, що в Україні за різними оцінками знаходяться у тіньовому обороті від 10 до 12 млн гектарів ріллі, держбюджет недоотримує мінімум 8 млрд додаткових щорічних надходжень [2].

На сьогоднішній день, сільськогосподарські виробники, що відносяться до IV групи платників Єдиного податку та сплачують податки за спрощеною системою, звільняються не тільки від земельного податку, але і від рентної плати за спеціальне використання води. Так, зокрема, до IV групи відносяться товаровиробники (незалежно від організаційно-правової форми), які займаються:

- виробництвом сільгосппродукції (групи 1-24 УКТ ЗЕД) та/або розведенням;
- вирощуванням і виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах);
- переробкою сільгосппродукції на власних чи орендованих потужностях, у тому числі з власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснюють операції з її постачання [3].

Крім того, останні поправки до податкового кодексу містять інформацію про віднесення до IV групи платників Єдиного податку фізичних осіб-підприємців, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, зареєстрованого відповідно до Закону України «Про фермерське господарство». Розглянемо особливості оподаткування сільгоспвиробників, що є платниками єдиного податку у таблиці 1.

Таблиця 1 Особливості оподаткування сільгоспвиробників, що є платниками єдиного податку

Критерій	Група IV		
Ставка податку	Річна сума податку розбивається на 4 квартали: I – 10%; II – 10%; III – 50%; IV – 30%.		
	Вид землі	Розмір ставки від нормативно-грошової оцінки землі з 1 га, %	
		загальні	у гірських зонах і на поліських територіях
	рілля, сіножаті і пасовища	0,95	0,57
	багаторічні насадження	0,57	0,19
	землі водного фонду	2,43	
Рілля, сіножаті і пасовища, що перебувають в умовах закритого ґрунту	6,33		
Максимально допустимий обсяг доходу за календарний рік	Без обмежень. При цьому частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік не повинна перевищувати 75%		
Наявність та	Без обмежень		

кількість найманих працівників	
Дозволена сфера діяльності	Усі види діяльності, крім заборонених у п.291.5 ¹ ПКУ, зокрема: –Виробництво підакцизних товарів, крім виноробних матеріалів, обмеження на виробництво електроенергії (не більше, ніж 25% доходу); –Реалізація декоративних рослин, диких тварин, хутряних виробів та хутра (не більше, ніж 50% від доходу).
Періодичність сплати єдиного податку	Раз у квартал протягом 30 календарних днів після кінця кварталу
Подача декларації з єдиного податку	Раз на рік протягом 51 календарного дня після кінця року

Джерело: побудовано автором із використанням [4].

Одним із основних податків, що забезпечує переважну кількість грошових надходжень до державного бюджету, є податок на додану вартість. Варто відзначити, що додана вартість являє собою ключовий фактор у формуванні товарообороту, коли кожний наступний виробник продукції шляхом надання власних виробничих послуг поліпшує якісні та кількісні показники даної продукції, на чому базується повний цикл виробництва. У результаті, завдяки балансу між податковим зобов'язанням та податковим кредитом, кожний елемент виробничого ланцюжка отримує податкові преференції у вигляді зниження податкового зобов'язання або ж взагалі надання відшкодування з бюджету. Так, на думку багатьох експертів [5], пропозиція Державної фіскальної служби щодо відміни ПДВ постачальникам зернових та олійних культур призведе до збитків агровиробників в обсязі близько 50 млрд грн та руйнування усїєї економічної системи виробництва доданої вартості.

Таким чином, для гарантування продовольчої безпеки держави, що може бути досягнута лише за умов ефективного функціонування сільськогосподарських товаровиробників, необхідно забезпечити раціоналізацію оподаткування господарств та фізичних осіб-підприємців, зайнятих у сфері аграрного виробництва, на засадах справедливості та надання рівних можливостей. Так, спрощення податкового механізму безумовно сприяє активізації господарської діяльності в галузі, проте особливого контролю вимагає виконання податкових зобов'язань усіма учасниками аграрного ринку. Крім того, зміна існуючих правил оподаткування має відбуватися із урахуванням сучасних тенденцій у галузі сільськогосподарського виробництва, що дозволить уникнути небажаних зрушень в ефективності роботи господарюючих суб'єктів та сприятиме виконанню запланованих надходжень до бюджету країни.

Список використаних джерел

1. Григоренко Я.О. Оцінка регіональних особливостей аграрного потенціалу України в системі забезпечення економічної безпеки держави // Стратегічні пріоритети. – 2017. – № 2. – С. 137-147.

2. Відміна ПДВ на зерно та олійні створить перекося і знищить галузь

[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eksperty-otmena-nds-na-zerno-i-maslichnye-sozdast-perekosy-i-unichtozhit-otrasl/> .

3. Сидоренко Р.В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи / Р.В. Сидоренко // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 173-176.

4. Єдиний податок 2019 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/7417-diniy-podatok-2019>

5. Податківці хочуть забрати ПДВ у постачальників зернових та олійних [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/vlast/nalogoviki-khotyat-zabrat-nds-u-postavshchikov-zernovykh-i-maslichnykh/>

Ярошенко Ю.Ю.,

аспірант кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування
Хмельницький університет управління та права
м. Хмельницький

ОПТИМАЛЬНІ УМОВИ СВОЄЧАСНОГО БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ ТОВАРОВИРОБНИКАМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Одною з наявних проблем у процесі адміністрування та відшкодування ПДВ залишається відсутність механізму бюджетного відшкодування податку товаровиробникам, зокрема сільськогосподарським, які найбільш потребують фінансових ресурсів у період проведення сезонних зимово-весняних робіт. Кожного разу застосовуються різні підходи до існуючого порядку, завдяки якому повинно проводитися повернення бюджетних коштів і через це існує враження «привілейованості» бюджетного відшкодування податку для обраних. Кращому розумінню сутності останнього сприятиме аналіз різних підходів щодо визначення наслідків у затримці бюджетного відшкодування ПДВ (табл.1).

У зв'язку із тим, що наявною проблемою справляння ПДВ в Україні, в т.ч. у сільському господарстві, є відсутність своєчасного відшкодування з бюджету, переважна більшість науковців вважали за необхідне вдосконалити порядок відшкодування ПДВ з бюджету за допомогою зменшення термінів бюджетного відшкодування сільськогосподарським підприємствам. Так, академік НААН М.Дем'яненко запропонував встановити для аграріїв диференційований розмір відшкодувань та місячний термін у першій половині року [1, с.44]. Н.Ущапівська вважає за потрібне для зниження податкового навантаження на підприємства сільського господарства вдосконалити процес відшкодування ПДВ з бюджету шляхом встановлення подекадного терміну відшкодування податку в періоди з підвищеними